

Senato Karar Tarihi: .././2014

ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ AÇIK ERİŞİM POLİTİKASI

Hazırlayan Kütüphaneci Abdulsemet AKAN

POLİTİKA BAŞLIĞI

Şirnak Üniversitesi bünyesinde yapılan akademik çalışmalar için açık erişim, kurumsal arşivleme, uzun dönemli derleme ve dijital koruma.

GEREKÇE

a) Şirnak Üniversitesinde basılı ve elektronik ortamda üretilmekte olan akademik çalışmaların (makale, kitap/kitap bölümleri, tez, rapor, konferans bildirimleri/sunumlar, teknik dokümanlar, veri setleri, afiş, video kaydı vb.) bir araya toplanması ve üniversite bünyesinde uluslararası açık erişim standartlarına uygun bir Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi kurmak.

DAYANAK

Bu politika metni 2547 sayılı yükseköğretim Kanunu'nun 4/c maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

BAĞLAM

Şirnak Üniversitesi 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanununun ek 101. Maddesine göre 15.09.2008 tarihinde kurulmuştur. Şirnak Üniversitesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin çıkarlarına ve kalkınmasına hizmet edecek, evrensel bakış açısıyla bilgi ve teknoloji üretmek; ürettiği bilgi ve teknolojiyi bölgenin ve ülkenin kalkınması yararına kullanmak; ulusal ve uluslararası işbirliği ve dayanışma anlayışıyla toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik eğitim ve araştırma faaliyetlerine öncülük etmek; bir devlet üniversitesi olarak Şirnak Üniversitesi, ülkenin ihtiyaç duyduğu lisans ve lisansüstü seviyelerde; araştırmacı, paylaşımcı, sorgulayıcı, çözümleyici, girişimci, yaşam boyu öğrenmeyi benimsemiş, hammadde kaynaklarımızı değerlendirecek, katma değeri yüksek üretime önderlik edecek, kendi iş ortamını yaratacak bilim insanları, kültürlü ve estetik değerlere sahip bireyler yetiştirerek ülkemize katkıda bulunmayı hedeflemekte, araştırma ve yenilikçi üniversite kimliği ile geniş kitlelere karşı taşıdığı sorumluluklarının önemini çok iyi bilmektedir.

Üniversitemizin araştırma çıktılarına erişilebilirlik:

a) Temel amaçları arasında ileri düzeyde eğitim- öğretim ve araştırma yapmak olan üniversitemizin araştırma çıktılarının açık erişim olarak yayımlanması, üniversitemizin ve dolayısıyla Türkiye'nin görünürlüğü ve yeni yapılacak araştırmalarda kamu ve özel sektörden daha fazla proje desteği almasını sağlayacaktır.

b) Akademik Arşiv içeriğinin oluşmasında ve bu içeriğin bilimin hizmetine sunulmasında üniversitemiz stratejik öneme sahip bir kurumdur. Üniversitemizin ürettiği bilimsel bilgi, etik ve yasalar çerçevesinde özgürce erişilebilir olmalıdır; çünkü bilimsel bilgiye erişim özgürlüğü tüm araştırmacılar için nitelikli bilgi, buna dayalı ürün ve hizmetlerin meydana getirilmesini sağlayacak iyi bir destek faktörüdür.

c) Kurumsal Akademik Arşiv aracılığı ile üniversitemizde üretilen tüm akademik çıktıların toplanması, düzenlenmesi ve uzun süreli saklanması Şırnak Üniversitesi Açık Erişim sistemi ile Üniversitemizin ürettiği tüm bilimsel çıktıların merkezi olarak harmanlanmasını, miktarının belirlenmesini, ulusal ve uluslararası tüm kullanıcılara açık erişim olarak sunulmasını sağlar.

Bu nedenle Şırnak Üniversitesi, mensuplarına ait akademik çalışmaları mümkün olan en geniş kitlelere ulaştırabileceği bir açık erişim mekanizması ve bu kapsamda hizmet verecek bir açık erişim arşivi kurmaya karar vermiştir. Şırnak Üniversitesi Kütüphane ve dokümantasyon Daire Başkanlığı, üniversite araştırmacılarına ait çalışmaların uygun formatlarda derlenmesinde ve en geniş şekilde erişime sunulmasında stratejik bir rol oynayacaktır. Bilgi İşlem Daire Başkanlığı; bu verilerin korunmasında, yedeklenmesinde ve programın kurulmasında rol alacaktır.

AMAÇLAR

a) Şırnak Üniversitesi bünyesinde kurulacak Akademik Açık Arşiv Sistemi aracılığıyla üniversitemizde üretilen akademik çalışmaların uzun dönemli derlenmesinin ve korunmasının sağlanması.

b) Şırnak Üniversitesi bünyesinde üretilen akademik çalışmaların açık erişim standartlarına uygun olarak en geniş çevrelerde erişime sunulması.

c) Atama ve Yükseltmeler ile diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmaların Kurumsal Akademik Arşivde saklanmasını sağlamak.

TANIMLAR

a) **Şırnak Üniversitesi Mensubu:** Bu metinde Şırnak Üniversitesi Akademisyenleri, personeli ve öğrencileri "Şırnak Üniversitesi Mensubu" olarak adlandırılmışlardır.

b) **Açık Erişim:** Bir Şırnak Üniversitesi mensubu tarafından gerçekleştirilmiş akademik çalışmaya ücret ödemediği engellenmeden, dijital olarak erişilebilmeyi ifade eder. Bu çalışmalar; Hakem değerlendirmesinden geçerek akademik bir dergide yayınlanma hakkını

kazanan makale, kitap/kitap bölümleri, tez, rapor, konferans bildirimleri/sunumlar, teknik dokümanlar, veri setleri, afiş, video kaydı, ders materyalleri vb. dokümanları içerir.

c) Akademik Çalışmalar: Şirnak Üniversitesi mensuplarının araştırmaları, aldıkları fonlar ve yaratıcı faaliyetleri sonucu ortaya çıkan tüm çalışmalarını ifade eder.

d) İvedi Depolama: Akademik çalışmaların birer kopyasının yayın tarihinden geç olmamak koşulu ile Şirnak Üniversitesi Açık Arşivinde depolanması faaliyetini ifade eder.

e) Kişisel Arşivleme: Bir Şirnak Üniversitesi mensubunun entelektüel katkı sağladığı çalışmalarını Şirnak Üniversitesi Açık Arşivinde depolanmasını içeren süreci ifade eder.

f) Ambargo: Araştırma Sonuçlarının belli bir süre (6-12 ay) erişime kapalı tutulmasını ifade eder.

KAPSAM

Politika amaçlarının a maddesine göre; bu politika Şirnak Üniversitesi tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen ve Şirnak Üniversitesi mensupları tarafından gerçekleştirilen tüm akademik çalışmalarını kapsar. Şirnak Üniversitesi mensuplarının Şirnak Üniversitesi dışında gerçekleştirdikleri çalışmalarını istenirse bu arşivde saklanabilir.

Politika amaçlarının b maddesine göre; bir açık erişim platformu geliştirilerek dağınık ortamda, Şirnak Üniversitesi mensuplarının bilimsel makale, kitap/kitap bölümleri, tez, rapor, konferans bildirimleri/sunumlar, teknik dokümanlar, veri setleri, afiş, video kaydı, ders materyalleri vb. yayınlarının Şirnak Üniversitesi Açık Arşivi'ne girebilmesini ve bu kaynakları tüm paydaşlara telif haklarına dikkat edilecek şekilde sunulmasını kapsar.

Eğer bir Şirnak Üniversitesi mensubu akademik çalışması daha önce farklı bir açık erişim arşivinde depolanmışsa, Şirnak Üniversitesi Açık Erişim Arşivinde yeniden saklanmasına gerek yoktur. Ancak araştırmacının tercih etmesi halinde, söz konusu çalışma Şirnak Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde (de) saklanabilir.

İLKELER

Şirnak Üniversitesi Mensupları, akademik çalışmalarının uzun dönemli derlenmesi ve korunması konusunda aşağıdaki koşulları kabul eder;

- Her Şirnak Üniversitesi Mensubunun, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmaların son versiyonları Şirnak Üniversitesi Açık Erişim arşivinde depolanır. Ambargo vb. koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş bazı bireysel çalışmalar bu ilkenin dışındadır.
- Şirnak Üniversitesi Kütüphanesi, Açık Erişim olarak uygun şekilde yayınlanması için akademik çalışmalarını Şirnak Üniversitesi Açık Arşivi'nde depolayan Şirnak Üniversitesi mensuplarıyla birlikte çalışır.

- Şirnak Üniversitesi Kütüphanesi, Şirnak Üniversitesi Açık Arşivinde yer alan tüm akademik çalışmaların derlenmesini ve uzun dönemli korunmasının güvenli depolamasıyla gerçekleştirilmesini koordine eder.

Şirnak Üniversitesi Mensupları yukarıda sıralanan koşullar ile birlikte bir akademik dergide yayımlanması onaylanmış olan akademik çalışmalara en üst düzeyde erişimin desteklenmesi için aşağıdaki süreçleri takip etmeyi onaylar:

a) Depolama: Her Şirnak Üniversitesi mensubu, yayın tarihinden geç olmamak koşuluyla, hakem değerlendirmelerinden geçerek akademik bir dergide yayımlamak için onay almış makalesinin dijital bir kopyasını Şirnak Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde depolar.

b) Açık Erişim/ Seçimli Gecikmiş Açık Erişim: Yazar, çalışmalarını kamuya ivedilikle açılması için depolama sürecinde kullanılan açık erişim yazılımının ayarlarını "Açık Erişime İvedilikle Sunulması" seçimi ile gerçekleştirmesi yönünde desteklenir. Yazarın yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve kişisel arşivleme seçenekleri göz önünde alındığında çalışmalara erişim iki başlıkta uygulanacaktır.

- Kamuya Açık Erişim
- Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim (6-12) ayı geçmeyecektir.

c) Lisanslama: Her Şirnak Üniversitesi mensubu, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının Şirnak Üniversitesi Kütüphanesi tarafından işletilecek Şirnak Üniversitesi Açık Arşivinde kamuya açık olarak açık dağıtım ve koruma prensiplerine uygun şekilde depolanacağını kabul eder. Yasal koşullar çerçevesinde, her Şirnak Üniversitesi mensubu çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını çiğnemeyecek şekilde teknelci olmayan, geri alınamaz ve tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile Şirnak Üniversitesi Açık Arşivi'nde depolamaya onay verir. Bu politikanın onayı, Rektör veya görevlendirdiği bir sorumlu tarafından takip edilir.

d) Çok Yazarlı Çalışmalarda Depolama Sorumluluğu: Şirnak Üniversitesi mensupları, birden fazla kurumdan birden fazla yazarın işbirliğinde hazırladıkları çalışmaları Şirnak Üniversitesi açık Arşivi'nde depolayabilirler. Birden fazla Şirnak Üniversitesi mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda ise kaynağı başyazar depolar.

Bu Politikanın Etkin Biçimde Uygulanabilmesi İçin Aşağıdaki Koşullara Dikkat Edilmelidir:

- Şirnak Üniversitesi Rektörlüğü, bu politikanın uygulanmasından sorumlu olacak ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve politikada yapılabilecek değişiklikler konusunda yürütücü görevini üstlenecektir.
- Şirnak Üniversitesi Rektörlüğü, Bir Açık Erişim Danışma Kurulu kurulmasında öncülük ederek bu kurulun yürütücülüğünü üstlenecektir.

Şirnak Üniversitesi Açık Erişim Danışma Kurulu:

- Rektör veya görevlendireceği Rektör yardımcısı
- Senato Temsilcisi (1)
- İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi Temsilcisi (1)
- Mühendislik Fakültesi Temsilcisi (1)
- İlahiyat Fakültesi Temsilcisi (1)
- Ziraat Fakültesi Temsilcisi (1)
- Fen Bilimleri Enstitüsü Temsilcisi (1)
- Sosyal Bilimler Enstitüsü Temsilcisi (1)
- Şirnak Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkan'ından oluşacaktır.

Açık Erişim Danışma Kurulu, bu politikanın yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl bu üç yılın sonunda takip eden dönemde ise her üç yılda bir, bu politikanın değerlendirmesini gerçekleştirmekle yükümlü olacaktır. Kurul, gerekli gördüğü hallerde politikayı revize etme veya değiştirme çalışmalarında sorumlu olacaktır. Öneri ve görüşler Şirnak Üniversitesi Rektörlüğü'ne sunulacaktır.